РІК 1930. Лютий. Ч. II.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТИ

Ч. 230. — В справі святковання річниці вступлення на Папський Престол св. Отця Папи Пія XI.

Як всім відомо, припадає дня 12. лютого річниця коронації св. Отця Папи Пія XI.

З сеї причини, як що року, так і тепер заряджуємо, щоби кождого року в дни 12. лютого відправлювано у всіх парохіяльних церквах благодарне богослуження з відповідною проповіддю і піснею »Тебе Бога хвалим« при кінци Служби Божої. Рівночасно висказуємо бажання, щоби Всч. ОО. Душпастирі в неділю перед 12 лютого повідомляли нарід о сім богослуженню і заохочували його до приняття св. Тайн в наміренню св. Отця.

Вказаним булоби також на честь св. Отця уряджувати в згаданий день і инші торжества.

Поручаєся Всч. ОО. Душпастирям користати з цего дня для утверджування наших вірних в любові і привязанню до св. Кат. Церкви і Єї Намісника.

Ч. 229. — В справі предложення звітів з відбутих ювилейних обходів.

З покликом на тутешний розпорядок ч. 4269/202 (Епарх. Відом. 1929 ч. VIII. ст. 155) поновно поручаємо найбільше

до місяця від дня отримання сего числа Епарх. Відомостей предложити тут звіти з відбутих ювилейних обходів.

Ч. 418. — В справі продажі ерекц. ґрунтів.

Від часу, коли увійшов в життя Конкордат і справа парцеляції ерекц. ґрунтів стала актуальною, Всч. ОО. Душпастирі засипують Еписк. Консисторію проханнями о позволення на продаж ерекц. ґрунтів, щоби придбати фонди на ріжні будови, перебудови, адаптації чито церков чи приходських будинків.

Еписк. Ординаріят позваляв до тепер на продаж ерекц. ґрунту на сю ціль в наслідок виїмкових обставин. Дальша продаж ерекц. ґрунтів на згадані висше ціли показуєсь недоцільною а навіть в своїх наслідках шкідливою.

Ерекціональні ґрунти дані приходству на це, щоби доходи з цих ґрунтів служили на удержання душпастирів, і тому їх продаж на відбудову противиться ціли, на яку вони призначені. Якщо отже ерекц. ґрунти мусять бути продані, то капітал з продажі одержаний повинен становити фонд, підходячий під повисшу ціль.

Во виду сказаного Еписк. Ординаріят повідомляє, що не буде на будуче давати дозволу на продаж ерекц. ґрунту на відбудову церков згл. приходських будинків і поручає Всч. ОО. Душпастирям не вносити в цій справі ніяких подань, бо вони не будуть мериторично трактовані і остануть без відповіди.

Ч. 231. — Поновна пригадка в справі обовязку Всч. ОО. Деканів предкладати звіти про релігійно-моральний стан вірних в дотичних деканатах і про відправу Служб Божих.

З покликом на тутешний розпорядок ч. 2435 з р. 1929 (Епарх. Відомости з р. 1929 ч. V. ст. 81) поновно пригадуємо обовязок Всч. ОО. Деканів кождого року найдальше до кінця жовтня предкладати звіт про релігійно-моральний стан вірних їхніх деканатів, та про відправу Служб Божих до кінця червня.

Всч. ОО. Деканів, котрі ще доси сего не зробили, взиваєся, щоби предложили згадані звіти найдальше до місяця від дня одержання сего числа Відомостей.

Ч. 59. — Поручаєся книжочка св. Альфонса Ліґорого: „Як годитися з Божою волею“ в перекладі о. В. П.

Видавництво Чина ОО. Редемптористів видало книжочку св. Альфонса Ліґорого: »Як годитися з Божою волею«, яку на українську мову переклав Впр. о. Володимир Породко.

Є се одно з найкрасших діл св. Альфонса, особливо цінне в нинішних тяжких часах, в котрих в особливший спосіб треба себе призвичаювати до підданняся Божій волі у прикрих хвилях. Тому горячо поручаємо сю брошуру до масового поширення в сій нації, що многим причиниться до облекшення їх тяжкої долі і до зібрання обильних заслуг.

Ч. 94. — До Всч. оо. Парохів в повіті Ніско.

Хто з Всч. ОО. парохів в повіті Ніско знавби, де перебуває Петро Кртечка згл. Кртюка, родж. около 1886—1889 в тамошнім повіті — зволить подати вістку до Епп. Консисторії. Згаданий Петро Кртечко був робітником в броварі в Пряшеві (підкарпатська Русь) в р. 1902—1906.

Ч. 37. — В справі збірки на будову гр. кат. церкви в Липівці.

Село Липовець, деканату Риманівського, на Лемківщині, потребує конечно нової церкви.

З огляду на се, що з цего приводу заведено православну аґітацію та що будова церкви шляхом конкуренції не є до здійснення, а місцевий парох в Липівци з причини постійної недуги сею справою занятися не може, Епп. Ординаріят визначив найблизшого душпастиря до переведення будови згаданої церкви. Сей по розсліді справи на місці, вінісся тут з проханням, щоби Епископський Ординаріят відкликався о поміч в сій справі до цілої Епархії, мотивуючи своє прошення тим, що се є одинокий спосіб прийти в поміч бідним нашим вірним в Липівци.

З огляду отже на висше згадані виїмкові обставини Еп. Ординаріят прихиляєся до повисшого прохання і звертаєся отсим до всіх ОО. Душпастирів Епархії, щоби щиро занялися збіркою на будову церкви в Липівци.

Зібрані жертви належить присилати до канцелярії Епп. Консисторії в Перемишлі.

Ч. 139. — Усталеннє назв місцевостей.

При краківськім Воєвідстві повстала комісія для усталення назв місцевостей, яка буде звертатися до парохіяльних урядів за посередництвом дотичних староств з просьбою о потрібні їй інформації. Ходить о вичерпуючі дати й скоре полагоджуваннє справи.

Поручається Всеч. Парохіяльним Урядам піти на зустріч бажанням згаданої Комісії.

ХРОНІКА.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 3. о. Артимович Михайло — Махнів.
Ч. 4. о. Бубняк Михайло — Березець.
Ч. 30. Курилло Василь — Подемщина.

Завідательства одержали:

Ч. 3. о. Кузик Корнило — Чирна.
Ч. 89. о Фацієвич Йосиф — Боянець.
Ч. 108. о. Масляник Франц — Волоща.
Ч. 6269/29 о. Бортник Тома — Тартаків.
Ч. 6103/29 о. Яремко Іван, доїздж. — Биків.

Сотрудництва одержали:

Ч. 109. о. Хрущ Павло, неопрезв. — Краків.

Померли:

о. Созанський Іван, парох в Волощі 3/I. 1930.
о. Мрозовський Михайло, в Заліській Волі 12/I. 1930.
о. Бордун Дмитро, експозит в Викотах 18/I. 1930.

Душі їх поручається молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 3. лютого 1930.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

II. ЧАСТЬ.

Св. Служба Божа.

(Від Іже Херувими до Вірую).

Коли Спаситель готовився до відбуття Тайної Вечері, післав своїх учеників, щоби винайшли гостинницю та приготовили всьо потрібне до вечері. А вони положили хліб на стіл, чистим обрусом покритий і поставили чашу з вином. Не прочували великого Божого чуда, яке мало довершитись небавом на хлібі і вині.

На трапезу Господню у великім вході, несе ученик Христа хліб і вино, щоби з ними зробити те, що Ісус Христос зробив і йому дав власть творити на свою памятку. Він священик приготовив їх вже на проскомидії, зовсім укрито, як Христос в тишині і укритю Вефлеєму і Назарету готовився на Голготську жертву. Священик приготовив хліб і вино на евхаристійну жертву через те, що нарізав на хлібі, а вино поблагословив знаком хреста. Сей благословений символ жертви уділився хлібови і винови. Вже сі дари посвячені Господеви, не до профанного ужиття. Тепер підніс сі дари до неба. Око священика глядить за Тим, що сі дари перемінить у своє Тіло і Кров. Він свідомий сего, що є знарядом Христа. Згадує у вдячній памяти, що ся власть бути співосвятителем Насв. Тіла Христового перейшла на нього через Римського Архієрея, митрополита і епископа. Тому молиться голосно за них. Якже однак гарно настроїла його громада вірних до Служби страшної ангельським чинам! Вона заявила, що образує Херувимів, що перед принесеннєм жертви Тіла і Крови Христової, жертву своїх уст животворящей Тройці трисвятую пісню припівающе але не самих уст лише. Ні! Сі люди не чтуть Бога самими устами, їхнє серце горяче для Нього. Вони приносять Йому жертву сердець »Всякую нині житейскую отвержім печаль«. Сі слова для жертвуючого священика є острим мечем, що перетинає узи життєвих клопотів, що привязували його душу до землі і не дали їй взноситись до херувимської Служби. Так і він, священик

себе втягає в сю жертву загалу і Христа. Під спів вірних, що відкидають від себе всяку житєву печаль, священик простерши руки говорить: »Никтоже достоїн от связавшихся плотскими похотми і сластьми, приходити іли приближитися, іли служити Тебі, Царю слави.... очисти мою душу і сердце от совісти лукавия.... К Тебі прихожду приклонь мою вию.... За не отвратиши лица твоєго от мене«. А відтак для поглиблення, переняттяся сим пожертвованнєм себе три рази повторив пісню вірних Іже херувими — три рази протинав свої звязи зі землею, щоби заінтонувати Алилуя — Хвалите Господа. Як утроба Пренепорочної Діви мусіла бути чиста, щоби Св. Дух спричинив невидане Воплочення, так і серце священика мусить бути чисте, свобідне від земних почувань, щоби породити в чистім хлібі і вині Христа, спричинити чудо переєстествлення, що переходить всяке поняттє. Посередником є він, новим Архангелом, новим Гавриїлом, Божою силою. — Тому ангельське, херувимське серце у нього.

Акція стає поважнійшою, святійшою чим дальше поступає в перід. Тому у священика таке бажання як найбільшої чистоти і святости, яка належиться Престолови Господньому. Сеж місце, де святі співи і молитви вірних довкола нього гомонять, де святий Дух до нього промовляє »воздиханії неізглаголаними«. Се те місце, до якого привязане його серце, яке він украшує чим лиш може найкращим але передусім красою своїх чеснот, щоби — бити благопріятній жертві нашей і вселитися Духу благодать.... в нас і предлежащих даріх... і всіх людех.

Ще одна просьба до розмолених вірних: »Ісполним молитви ниша Господеви«. А відповідь вірних »Господи помилуй—каже йому уповати на плодоносну жертву. Мусимо признати, що на сій єктенії лежить якийсь мелянхолійний сентименталізм. З чувством св. суму завзиває священик до просьби »дне всего совершенна, свята мирна і безгрішна«: Ангела — мира вірна наставника, хранителя душам... З прилюдною розжаленою сповідею »Прощенія і оставленія гріхов і прегрішеній наших«. З якоюсь тугою просить »добрих і полезних душам нашим, прочеє время живота нашего в мирі і покаянії скончати, христіяньскія кончини живота нашего і добраго отвіта на страшнім судищи Христові...«. Побожний священик, хочби дотепер не

був по херувимськи розположеним, хочби не робила на нім враження, зазив вірних »всякую нині житейскую отвержім печаль«, то однак сими зворушаючими прощенями очиститься, заки приступить до освячення. З великим знанєм душі, великою мудростію св. Церква розревнює і розжалює ось на сім місці Сл. Божої душі священика і вірних. Коли однак се осягнула, каже священикови оглянутись на своє розжалене стадо і успокоїти його словом Бога мира »Мир всім«. — А вірні розуміючи, що і священик переживає те саме що вони відчули се в самім голосі священика. Знають бажання його серця. Тож успокоють свого пастира... — І духови твоєму.

Та не гасить священик жевріючого огня в серцях своїх овечок. Лиш скеровує єго на тори, на які Ісус при Тайній Вечері скермовував серця своїх учеників. Заповідь нову даю вам — да любите друг друга... »Возлюбим друг друга да єдиномислієм ісповіми... Не сказав ще священик, що маємо ісповідати, але вірні вже самі знають, тому не дають докінчити священикові... Переривають йому реченнє й у відповідь йому відгадують його бажання, що є самим вже визнанєм, до якого їх пастир завзивав:—Тройцу Святу єдиносущную і нераздільную«. Серце священика переповнене радостію, що між ним а вірними така однозгідність вже по тихо обціловуючи св. покривала принесних дарів собі шепче: »Возлюблю тя Господи кріпосте моя..., Господь утвержденіє і прибіжище моє...«.

Господь для нього всім, а він все Господеві віддасть, його палить горячка ще подрібнійше висказати свою віру, та краще получити визнанє з визнанєм цілої маси. Яке се будуюче, коли маса грімким голосом закличе Вірую! Та знає священик, кілько ворогів чатує на загладу сеї віри... Як бажалиб горячо, не меньше як він визнаня, вони знищеня! Тому старе катакомбове Двери, двери премудростію воньмим не є пережитком. Раз враз Церква мусить ховатись в какакомби... Мексик, Большевія... у нас сельробівські кпинки, штундівська рухливість та схизматицький фанатизм завзиває священика, щоб завізвав вірних держатись сього символа віри, віри єдиної, святої, соборної і апостольської Церкви... а проти всіх инших премудростію пильнувати дверей душі.

І нарід щиро, простенько, мірно, наче журчаннє потока рецитує всьо, в що вірить. В єдиного Бога Отця, якого Єму сельроби намагаються вирвати. І в єдиниго Господа Ісуса Христа, що вийшов від Отця, прийшов до нас через Пречисту Діву, гріха ради нашого умер, воскрес з гробу. Вірить в св. Духа, що оживляє св. кат. Церкву, що заперечують або перекручують схизматики і протестанти. Вірить й у безсмертність душі, чекає воскресення мертвих. Отворилось в душах жерело св. переконань. Не зміг їх ніхто видерти. Перлами сипляться Христові правди з уст нашого стада.

Вірую є се величний привіт наближаючомуся Господеви — Царю. Він стоїть вже перед брамами. Готовиться відбути свій тріумфальний вїзд... Станім добрі, станім со страхом... воньмим...

МЕТОДИЧНІ ЗАМІТКИ

до навчання

БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ В ШКОЛІ*).

(Плян праці).

Праця по згори наміченому пляну це необхідна умова успіху в кождій царині нашої діяльности, у внутрішнім, духовнім життю та в хатнім господарстві, в індивідуальних і в громадянських відносинах, в церкві й у школі. Успіх праці залежить не так від суми вложеної енергії як радше від того, який ми надали їй напрям, або чи усвідомивши собі провідну ідею ділання, доцільно та консеквентно до неї стреміли. Провідна ідея і програма єї переведення це два найважнійші моменти, що їх належить узглядннити в кождому ділі, отже й у виховній праці, з окрема в навчанні.

В катедральній церкві в Chartres**) находиться плоскорізьба, яка в пятьох образах зображує педагогічні чесноти Божої Матери. На першому образі Богородиця щось думає і молиться держачи в руках зачинену книгу, на другім отвирає її з повагою, далі читає уважно, відтак розва-

---

*) Реферат о. П. Голинського на сходинах Кружка Катихитів в Перемишлі 10. січня 1930.

**) Гл. Przegląd Pedagogiczny за р. 1921. Nr. 8—10.

жає тримаючи палець на отвертій сторінці, врешті на пятім приступає до діла: учить Дитину і Ісуса. І справді, виховна праця, це праця дуже важна і не диво, що мистець навіть Божій Матері велить до неї так солідно приготовитися. Без підготовання нема пляну а без пляну буде безладдє і хаос у всякий праці. Навчаннє теоретичне чи практичне це найважнійша часть виховної праці, до якої вимога солідного приготовання мусить бути примінена з цілою строгістю. Відома і зрозуміла річ, чому між засадами загальної дидактики найбільшу вагу покладено на приготовання лекції учителем. Катихит як найбільш авторитетний і перший виховавець обовязаний цю засаду зберігати з найбільшою точністю. Міністеріяльна програма для науки римо-католицької релігії середних шкіл каже так: »В опрацюванні поодиноких тем належить усвідомити собі ясно ціль, що єї маємо осягнути в даній лекції та вишукати для лекції одноцілий заголовок, щоби його вписати до лекційного денника. Далі належить обміркувати спосіб переведення лекції, вибрати форму, ток лекції, приготовити все, що до лекції потрібне та застановитись над практичним застосованнєм даної лекції. Найкрасше виписати собі повисший лекційний плян в окремім зшитку. Досвід вкаже на похибки, поповнені при укладанні пляну, відкриє нові дороги. Таким чином справлюваний і доповнюваний зшиток, плід многолітної праці, може стати знаменитим провідником у навчанні«.

Але не тільки кожда поодинока лекція як методична цілість має бути точно приготовлена. Катихит повинен ще приватно для себе зладити подрібний плян навчання на цілий рік шкільний зглядно на піврік залежно від того коли має бути вичерпана цілість предмету. Це річ дуже важна, при тім вона оплатиться, бо облекшить працю йому самому і дітворі, зробить єї приємною і займавою, дасть змогу устроїтись економічно так, аби не перетяжуючи над міру дітвори при найменшій витраті часу й енергії осягнути якнайбільші результати. Такий плян цілорічної праці катихита виходить як необхідна потреба ще з того титулу, що в нас дотепер нема подрібних програмів науки релігії для шкіл.

Передтим одна важна пригадка: **ціллю навчання релігії в школі є виховати дітвору до християнського жит-**

тя і плекати те життя в молодих душах; отже не збогатити релігійне знання а розбудити й скріпити релігійні почування та католицьку свідомість. Катихит стремить до того, **щоби дитина в будучности стала свідомим і практикуючим християнином католиком.** Сухе вивчення історії Обявлення чи катихизмових правд становить хиба конечну основу і середник до цілі. Не стремимо до того, щоби дитина знала правди релігійні, але щоби їх знала так, аби вони оформили зміст єї життя. Засада „non scholae sed vitae discimus" відноситься передовсім до науки релігії і вона повинна бути програмовою засадою цілости педаґоґічної праці катихита в церкві, школі й поза школою.

Вертаємо до нашої теми, а саме як належить зладити плян навчання для цілости предмету біблійної історії. Тут одна замітка: ходить нам о дітвору тих кляс (річників), які не в перше а в останнє побирають науку того предмету. Є ними є по думці наших ординаріятських плянів пятий зглядно також шестий рік науки шкіл вселюдних[1]) та перша і друга кляси середних шкіл. Дітвора тих річників вже з грубша обзнакомлена з матеріялом, має набуті відомости не так поширити як радше поглибити й завершити.

При укладанні пляну поступаємо менше більше так: Вишукуємо провідну ідею предмету, відтак розкладаємо матеріял навчання опираючись на шкільнім (приписанім) підручнику відповідно до диспонованого часу так, аби він був розміщений доцільно довкола провідної ідеї як осередка і всеціло служив до єї ілюстрації. Для заощадження труду ділимо цілість на менші самостійні ґрупи а ті на поодинокі лекції. Так ґрупи як лекції будуть творити кожда для себе льоґічну цілість. Такий плян повинен бути раціональний, розроблений до детайлів та узгляднювати по можности усі подробиці, звязані з предметом на протязі цілого часу навчання а саме приблизну скількість годин науки, добір научного матеріялу, степень інтелектуального розвою дітвори, середовище з якого дітвора вийшла, важність поодиноких партій матеріялу, новість предмету, по-

---

[1]) Гл. Перем. Епарх. Відомости Ч. II. за рік 1923 „Розклад науки релігії по всенародних школах".

требу рекапітуляції, річи перворядні і побічні (гляди Dr. K. Sośnicki i Zarys dydaktyki, Lwów 1925, V Organizacja nauki szkolnej). Катихит переводить се скрупулятно, з олівцем у руці записуючи кожду річ в належнім порядку до зшитка. Поодинокі лекції зазначує порядковими числами з лівої сторони з поданням призначеного матеріялу, наведеннєм уступів з підручника та инших потрібних заміток. Записки вказано робити на половинці сторінки лишаючи другу незаписаного на ев. пізнійші замітки, зміни, тощо. В тім самім зшитку зладить катихит плян навчання на кожду клясу в подібний спосіб так, що зшиток стане йому найкрасшим методичним підручником і невідступним провідником на протяг цілого року. Маючи в руці власний свого рода підручник катихит зможе відтак в році легенько приготовити методично поодинокі лекції, форму і спосіб навчання, помічні середники як біблійні образи і т. п.

Приступаємо до біблійної історії. Яка єї провідна ідея? Як зладити плян праці для цілости предмету?

Старий Завіт.

Провідною ідеєю Старого Завіта а рівночасно методичною точкою виходу для катихита є: **Старий Завіт підготовляє людство на прихід Спасителя.** Вельми влучно висказує це св. Ап. Павло в листі до Галатів (3,24): »Закон був нашим підготовним учителем в Христі«. В грецькім оригіналі думка ця відана о скільки краще: »го нóмос *пайдаґоґóс* гемóн ґéґонен *ейс Хрістон*« — закон, це є Старий Завіт виховний провідник до Христа. З тої точки погляду належить відповідно до диспонованого часу зладити плян навчання і розділити матеріял але так, аби провідна думка була консеквентно переведена до кінця. В практиці плян цей буде інший у першій клясі середніх шкіл, де цілий рік посвячується на Старий Завіт, інший у пятій клясі школи семиклясової, де програми передбачують половину року на науку того предмету. В другім випадку можна полишити на боці все, що не вяжеться стисло з провідною ідеєю цілости, як надто точне пояснювання діла сотворення, подробиці з доби патріярхів, суддів і царів і ін. Плян на-

лежить уложити так, аби дітвора не була переладована памятевим, сухим матеріялом. Діти повинні знати, що це свята історія а не світська, що інакше треба глядіти на особи і події. Катихит постарається вибрати самі чільні річи й подати їх дітворі у відповідній формі як образи викроєні з життя, повні одушевлення, які булиби в силі розбудити релігійні почування у доростаючої дітвори, ублагороднити її подив та замилування до всього, що націховане героїзмом. На героїчні постаті Старий Завіт є дуже богатий. Авраам, Мойсей, пророки, браття Макавейські і многі инші це зразкові постаті, довкола котрих дадуться зґрупувати всі події Старого Завіта. Німецький учений U. Peters в творі Geschichtlicher Arbeitsunterricht каже: „Psychologisch richtig ist der Gedanke die geschichtlichen Ereignisse nach Möglichkeit um die Schicksale der Einzelpersönlichkeiten zu ordnen;... sie (diese Einzelpersönlichkeiten) müssen die geschichtlich gegebenen, grossen Träger der Gedanken und Tatenwelt sein, in die man die Schüler einführen möchte“. Коли світські історики так глядять на факти минувшини, то оскільки вище буде ставити заслуги одиниць катихит при навчанні історії Обявлення?

В подрібностях плян навчання історії біблійної Старого Завіта повиненби виглядати так:

Старий Завіт підготовляє людство на прихід Спасителя.

(Провідна ідея цілости).

I. Первісна історія — *Бог Творець бажає щастя сотворінням* (провідна ідея I-ої ґрупи).

Сотвореннє світа, в якій цілі Бог обявив се людям, сотвореннє чоловіка, первісний стан чоловіка, гріх перших людий і його наслідки, Каїн і Авель, Потоп як наслідок гріха, Ной як побожний, кріпкий духом і вдячний патріярх. На закінченнє додати загальний погляд на первісні часи, їх значіннє в історії Обявлення; вони подають нам найважнійші відомости про Бога, світ, чоловіка, відкупленнє і моральні обовязки. Обявленнє затіснює свій круг: Спаситель вийде з поміж людий — з потомків Сима.

Важніші річи як слова протоевангелія, месійні пророцтва і прообрази діти записують пильно в окремих зшитках. Число лекцій 5.

II. Патріярхи — *Бог опікується праведними* (провідна ідея II-ої ґрупи).

1. Авраам. При будові вавилонської вежі упадає єдність батьківшини, мови і релігії. Покликаннє Авраама. Його особливі чесноти як пророджа Божого Народу: віра, надія, любов, послух. Три обітниці дані Богом Авраамови, прообрази.

2. Ізаак і Яків. Бог відновляє обітниці дані Авраамови в користь Ізаака і Якова та досвідчає їхню вірність. Обітниця численного потомства сповняється вже на дітях Якова. Прообрази.

3. Йосиф і його браття. Тут вказати на дивні дороги Божого Провидіння. Йосиф прообразом Спасителя.

4. Йов. Проблєма терпіння взагалі і його значіннє в історії вибраного народу, воскресеннє тіл.

Короткий погляд на історію патріярхів. Число лекцій 4.

III. Ізраільтяни вибраним народом — *Слухай Ізраілю, Господь Бог наш Господь один есть*". (провідна ідея III ґрупи).

Історія ізраільського народу від виходу з Єгипту до здобуття обітованої землі обнимає 50-літний протяг часу, який для Божого пляну Відкуплення посідає велике значіннє і тому вимагає солідного оброблення в школі. Події належить трактувати як продовженнє того, що започатковано в попередних ґрупах. Бог заключає завіт вже не з одним чоловіком а з цілим народом, який в сімї народів стає божим народом. Осередком і найважнійшою точкою цеї ґрупи буде проголошеннє закона на горі Синай, а героєм і найважнішою особою, довкола котрої ґрупуємо події, Мойсей. Число лекцій 5. Можнаби їх розложити так:

1. Мойсей, провідник народу
2. Мойсей як посередник (Синай)
3. Мойсей як батько
4. Поглядове повтореннє розділу о законі
5. Ісус Навин.

На першій лекції: приготованнє Ізраїля і його провідника Мосея на вихід. Тут згадати про два прообрази:

пасхальне ягня і перехід через червоне море. Друга лекція: проголошеннє закона на горі Синай. Ізраїльтани одержують окреме, відмінне від других народів релігійне, суспільне й державне законодавство, силою котрого народ є посвячений Богу а Бог стає найвисшим небесним і земним володарем Ізраіля. Завданнєм катихита виказати, що Закон Мойсея був для Ізраіля в данім часі й серед даних обставин найбільше підходячим, що се був дар Провидіння. З другої сторони був він обчислений на дальшу мету, бо так змістом як і формою сягав у далеке майбутнє, у Царство Месії так ясно й виразно, що враз з св. Павлом сміло можемо його назвати »нашим підготовним учителем в Христі«.

Третя лекція: Сорок літ мандрівки в пустині се школа й досвід для Ізраільтян. Тут треба вже більше дещо сказати про будучого Месію, його учительський, священичий і пастирський уряд (Пророк як Мойсей, мідяний змій, Валаам). Звернути увагу молоді на пращальні слова і смерть Мойсея, де він виходить як добрий батько, якому доля народу лежить на серці.

Четверта лекція: Тут належить повторити найважнійші річи з цілого розділу про Мойсея, вихід з Египту, проголошеннє закона, представляючи його як провідника, посередника і батька. Тут випадалоби показати дітям образ Мойсея і навчити їх вичитати з него те, що було найважнійшим завданням Мойсея-учителя »Слухай Ізраілю Господь Бог наш Господь один єсть... Не будете ходити за иншими богами, за богами народів, що навкруги вас« (Чис. IV гл).

Пята лекція: Ісус Навин впроваджує наріц до обітованої землі. Сповняється друга обітниця, дана Богом Авраамови. Значіннє побуту в пустині для Божого пляну Відкуплення. Порівнаннє: мандрівка в пустині й наше життє. Останні слова Ісуса Навина і його смерть.

IV. Від теократії до царів — *Хто вірний Богу, не повстидається перед людьми.* (провідна думка IV ґрупи).

1. Ізраільтяни під суддями. Доба суддів має в історії вибраного народу величезне значіння. З педаґоґічних мотивів не можна поминути історії Рути.

2. Самуїл і Савло. Перший, неначе другий Мойсей, старається захоронити свій народ перед релігійним і державним упадком. Ізраїльтяни відкидають теократію.

3. Давид. Не зважаючи на це Боже Провидіння опікується народом. На царя вибирає собі слабенького, простодушного, нікому незнаного але чесного Дадида наче на те, щоби доказати, що „Божа сила в немочі звершається".

4. Соломон. Храм. Вершок могутности і земної слави — початком духово-релігійного занепаду.

5. Повторення доби царів, псальми і притчі читати й поясняти в виїмках. Месійні пророцтва й прообрази з цеї доби. — Число лекцій 5.

V. Поділ царства — Ізраїльтяни відпадають від Бога. *Не тільки одиниці але також цілі держави і народи мусять понести кару за переступлення Божих законів.*

1. Ізраїльське царство (релігійно-політичний стан).
2. Ілій і пророки.
3. Юдське царство (релігійно-політичний стан.)
4. Ісаія, месійний пророк.
5. Єремія і Езекиїл, свідки упадку.

В міру занепаду держави зростає бажання царства Месії а пророки щораз виразніщими красками малюють Його образ. — Число лекцій 5.

VI. Часи неволі — *Божа справедливість і милосердя.*

Користи неволі для жидів і поган, єї значіння для історії Відкуплення. Висказує це влучно книга Товит (13,3): »Тому розсіяв вас Бог поміж поганами, які Його не знають, щоби ви їм голосили й розказали про Його чудеса, що не має другого Всемогучого Бога, тільки Він один.« Користи неволі для жидів були: скріплення монотеїзму, зріст побожности, щоденні молитви, богослуження і жертви, ціпка організація в розсіянню. Часи асирійської неволі дадуться доцільно згрупувити довкола особи Товита, вавилонської довкола Даниїла пророка. — Число лекцій 2.

VII. Старий Завіт добігає кінця — *Дивні дороги Провидіння.*

1. Поворот з неволі, відбудова храму й держави (починають від храму і служби Богу).

2. Знова під панованням чужих.
3. Юда Макавей.
4. Повнота часу.

Часи героїчних подвигів Макавеїв надаються особливо до розбудження в молодих душах ідеалістичного світогляду. Запал для ідеалу гасне. Світ дозрів на приняття Спасителя.

На останній лекцій повторити найважніщі річи зі старозавітньої історії а на кінець зілюструвати провідну ідею при помочі біблійних образків і т. п. — Число лекцій 5.

Новий Завіт.

Провідною ідеєю цілости буде тут **„Царство Христа“** а осередком особа Спасителя як обіцяного Месії, Царя, Божого Сина, Богочоловіка, Відкупителя світа, Провідника і Приятеля наших душ. Відповідно до того треба розложити матеріял навчання з узглядненням поділу на самостійні ґрупи. За взірець при укладанні пляну може нам послужити Евангеліє Матея, якому присвічувала менше-більше та сама провідна думка, а саме виказати, що Царство Боже вже прийшло. Придержуватись хронольоґічного порядку це добра річ, але ніколи зі шкодою для провідної ідеї цілости.

ЦАРСТВО ХРИСТА.

Порядкове число лекцій

I. Повнота часу.

1. На основі месійних пророцтв і прообразів повторити Старий Завіт.
2. Релігійні й політичні відносини (фарисеї, садукеї, есеї, зельти, іродіяни очікують приходу Месії, усі инакше його понимають).
3. Св. Іван Предтеча (народження), народження і молодість Ісуса Христа.

II. Царство Боже в Ізраїли.

а) Месія іде:

4. Виступ св. Івана Предтечі і перший виступ Ісуса хрещення в Йордані.

5. Ісус в пустині, покликаннє учеників, перші чуда.

б) Приготованнє людий:

6. Ісус в Юдеї і Самарії (розмова з Никодимом, Ісус проганяє купців з храму, уздоровлення недужого від 38 літ, розмова зі Самарянкою).

7. Ісус в Галилеї (в Назареті і Капернаумі, уздоровленнє біснуватих, сина царського урядника, уздор. розслабленого).

8. Чудесна ловля руб (від тепер будеш людий ловити), покликаннє Матея („не треба здоровим лікаря а недужим"), покликаннє 12. апостолів.

в) Програма Христового Царства:

9—10. Нагорна проповідь, уздоровленнє прокаженого і слуги сотника, воскресеннє молодця з Наїн.

г) Суть Христового Царства:

11—12. Ісус учить в притчах, притчі про царство (сівач, пшениця і кукіль, зерно пшениці, квас, скарб, перла, невід), буря на морі, воскресеннє доньки Яіра, розісланнє апостолів („Ідіть до овець, що загинули з дому Ізраілевого... на дорогу поган не ходіть і в міста самарянські не заходьте").

ґ) Жиди відкидають Царство Христа.

13. Чудесне накормленнє пятьох тисячів людий, обітниця Пресв. Евхаристії, жиди кидають Ісуса.

14. Уздоровленнє поганки і глухонімого в околиці Тиру і Сидону, Ісус в Єрусалимі в часі празника обнови храму, жиди хотять його каменувати, повторити другий розділ — Царство Боже в Ізраїли.

III. Царство Христове поза Ізраїлем.

а) Розбудова Церкви:

15. Петро головою Церкви, Ісус в храмі в часі празника кучок, уздоровленнє сліпородженого, притча про царське весіллє.

16. Ісус в домі Симона прокаженого, Ісус заповідає терпіння і смерть, притча про винаймлений виноградник, Ісус плаче над Єрусалимом.

б) Дух Христового Царства:

17—19. Віра (поганка, сліпець в дорозі до Єрусалима), невинність (приятель дітий), покора (митар і фарисей), вдяка (10. прокажених), любов ближнього (заповідь любови, милосерний Самарянин), жаль за гріхи (блудний син), земні добра (богач і Лазар, богатий молодець) молитва і и.

в) Горожани Христового Царства:

20. Усі люди запрошені погани й жиди, богаті й убогі, митарі й грішники (Матей, Закхей, невіста грішниця...)

г) Будівничий — Ісус Христос:

21. Прикмети: Приятель дітий, приятель грішників, добрий пастир для всіх, спаситель у кождій потребі.

ґ) Вороги Христового Царства:

22. Грішники, горді, ліниві і и. (притча про таланти, про митаря і фарисея, про 10. дів).

д) Кінцева борба о побіду Христового Царства:

23—25. Вїзд до Єрусалима, пророцтво про збуреннє Єрусалима і кінець світа, про страшний суд, »Сторожіться отже, бо не знаєте в котру годину прийде ваш Господь«.

IV. Конець і завершення будови.

26. Пращальні слова Спасителя, первосвященича молитва, пресв. Евхаристія.

28. Завершеннє будови царства, „Ідіть отже і навчайте...“ Вознесеннє, зісланнє св. Духа.

29. Христос Царем у своїй Церкві, розвій Церкви за часів апостольських, Христос опікується нею.

30. Повторити цілість, представити Христа як осередок всесвітної історії. »Головна річ — каже Kreutzwald*)

*) H. Kreutzwald („Zur Methodik des kathol. Religionsunterrichtes auf der Unter-u. Mittelstufe“) кінчає свій плян науки бібл. історії на воскресенню. Діяння апостольські велить пересунути до історії Церкви.

щоби при кінці науки біблійної історії в душі дозріваючоко чоловіка лишився образ Христа в світляних красках, щоби він радо і з вдякою признався до нового Царства і нового Духа«.

Після повисшої схеми матеріял цілої історії можна вичерпати на протязі одного шкільного року, призначуючи клугло по 30. лекцій на Старий і Новий Завіт, час вповні вистарчаючий на те, щоби дітвора могла повторити найважнійші відомости з предмету і навчилася орентуватися в цілости. В крайній потребі і се число годин можна буде з меншити але так, аби на тім не терпіла провідна ідея цілости та орієнтація. Ці два моменти мусять бути за всяку ціну збережені і їх виключно мав я на думці подаючи повижший начерк пляну праці. Начерк цей є лиш загальною схемою а не подрібним, детайлічним пляном, який буде инакше виглядати у кождого учителя релігії, тому що мусить узгляднити за богато моментів індивідуальної натури. Дидактика полишає тут учителеви богато свободи уважаючи всякі трафаретні програми в детайлях недоцільними.

В практиці можна користуватись повисшою схемою в той спосіб, що поодинокі лекції виписуємо собі у власний зшиток добираємо уступи з підручника, виписуючи з боку заголовок, творимо подрібний плян даної лекції. Де тільки один рік треває наука предмету, там узгляднюємо хиба найважнійші річи призначуючи прочі дітворі до до хати на приватну лектуру. В середних школах і декотрих сільських з дворічним розкладом пляну ділимо кожду лекцію з повисшої схеми на дві одиниці. В самій схемі можна перевести незначні зміни, особливо в межах поодиноких груп і їх підподілів та в порядку поодиноких лекцій, о скільки серед даних обставин така зміна покажеться з огляду на провідну ідею більше доцільною.

Важною в нашому пляні є справа підручника. Котрий з істнуючих у нас найбільше відповідний? На се відповідь: Для катихита надається кождий, бо він маючи перед собою готову схему може в однаковий спосіб користуватися кождим. Для учнів бувби найвідповідніщий такий, котрий узгляднювавби нашу провідну ідею з відповідним розміщенням матеріялу. Такого покищо нема. За найкрасші уважаю

оба підручники старо- і новозавітної біблійної історії о. Дра Левицького Ярослава, призначені для першої і другої кляси середних шкіл. Їх можнаби рівнож з добрим успіхом уживати на пятім згл. також шестім році науки вселюдних шкіл. Катихит буде брати лиш вибрані уступи і вкаже їх по переробленні кождої лекції дітворі полишаючи прочі приватній праці бодай спосібнійших і пильнійших в клясі. Підручник повинна мати кожда дитина і всі підручники в клясі повинні бути однакові. Він має служити дітворі не тільки як помічний середник до упорядковання, відсвіження й утревалення набутих відомостий але на ньому має дітвора привчитися в будуччині самостійно користати з книжки і цінити її. З педагогічного боку річ що найменше невказана маловажити підручник при науці в школі, або усувати його. Без него діти привикають легенько набувати готове знання, вони готові вірити кому небудь тай ніколи не привикнуть до самостійности в думанні.

* * *

Кождий вік має свої ідеали, свої кличі, свого духа часу в усіх ділянках діяльности і життя людини. І наш вік церковно-релігійного життя має свій власний клич. Його висказав теперішний Папа Пій XI проголошуючи обнову Христового Царства. Цій ідеї мусить бути підчинена праця душпастиря і виховна праця катихита, якщо вона має числити на успіх і не наразитись на згірдну назву непотрібного пережитка. Стара, відвічна Божа Правда глядає нових шляхів до людських душ. Наше завдання промостити Їй нову дорогу, новим модерним оружжам не лиш відбивати ворожі удари але побідно наступати. Історія Церкви знала ріжні форми пояснювання релігійних питань як поняття Бога, діла сотворення, відкуплення і и. Раз розважала Його як Мудрість то знова як Любов, Красу, Милосерного Вітця, Справедливого Судію і т. п. Нині, в часи ідолопоклонського обожання колективу з цілковитим убиттям індивідуальности при рівночаснім, пляновім руйнованню всякого авторитету оглядаємо і голосимо Бога як Царя і Робітника. Нині йде борба на життє і смерть між двома світоглядами спіритуалістичним і матеріялістичним, між двома царствами в суспільнім життю та двома прапорами: Христа і діявола. Противник атакує сьогодні не масу а кожду одиницю

з окрема стараючись не тільки позискати єї симпатії а радше сили до активної праці. Сини темряви вчать нас, як треба боронитися. Кожда одиниця в Царстві Христа мусить бути не лиш свідома але активна. Ідея Христового Царства криє в собі могутню силу, яка може розбудити в серці молодої людини взнеслі почування а волю загріти бажанням святого чину.

З КАТОЛИЦЬКОГО СВІТА.

Лист св. Отця о Католицькій Акції. Св. Отець Пій XI. вистосував до Кардинала Segu-ra y Sanez, примаса Еспанії такий лист о Католицькій Акції:

Пій Папа XI. Улюбленому Синови Нашому поздоровленнє й апостольське благословеннє.

Радісна вістка прислана нам у Твоїм гарнім листі о першім народнім конґресі Католицької Акції, який має відбутися в Еспанії, справила нам велику радість, не лиш тому, що сей конґрес причиниться богато до розвою і скріплення католицької справи але також тому, що попираючи установу, яка лежить Нам глибоко на серці, жертвуєш Нам, як сам пишеш, урочистий доказ Твоєї почести й віддання спільному Вітцеви всіх вірних у цім ювилейнім році Його священства. А ми принимаючи батьківським серцем цю нову ознаку пошани та синівського привязання зі сторони Наших улюблених синів католицької Еспанії, користаємо радо з доброї нагоди, щоби ще раз висловити Нашу гадку й Наші вказівки для такої важної справи в тій певности, що в той спосіб робимо милу річ Тобі й Твоїм товаришам в Епископаті та що таким чином співділаємо з Нашого боку для успіху праць конґресу.

Ґенеза Католицької Акції. — Як Ми вже се нераз підчеркували в подібних сему документах, користаючи з кождої даної нагоди, Католицьма Акція не є зовсім нова річ але по своїй суті вона така стара як сама Церква, хоч теперішну форму приняла з бігом часу чим раз виразнійше в останніх роках. Випливає вона з одного боку з потреби, що єї відчуває Церковна Єрархія, щоби мати

своїх співробітників серед вірних католиків, з другогож, з бажання, щоби таким способом вірні католики самі в своїх серцях виявили й доказали, що хотять власною добровільною співпрацею довести до мирового тріюмфу Царства Ісуса Христа. Писав о тім вже Апостол народів у своїм посланню до Филипсеїв (4,3), домагаючись від своїх співробітників, щоби спомагали побожні невісти, які в порозумінні з ним «працювали для евангелія».

І Наші Попередники на протязі цілих довгих століть многократно вже зверталися зі зазивом до учинної ревности вірних, завзиваючи їх відповідно до умов часу й обставин, щоби співпрацювали зі запалом для тріюмфу католицької справи; і «чим більш важкі хвилі приходили для Церкви й людської суспільности, тим горячіще взивано вірних, аби під проводом епископів боролись у святій борні й по силам працювали для спасення ближніх» (лист Пія XI. до Кард. Бертрама).

Вправді Католицька Акція — як ми це зазначили — по своїй суті є так давна, як сама Церква, однак нинішну свою форму приняла й зорганізувалася в останніх часах, по вказівкам Наших найблизших попередників і по директивам, що Ми їх уже богато разів самі давали.

Природа. — Вже на самім початку Нашого понтифікату в енцикліці „Ubi Arcano“ вияснили Ми прилюдно, що Католицька Акція полягає на участи вірних католиків в апостольстві церковної єрархії; те саме потвердили Ми також в инших документах вияснюючи, що ті, котрі працюють в Католицькій Акції «є покликані особливішою Божою ласкою до повнення тих обовязків, які є близькі обовязкам священика, бо властиво Католицька Акція полягає на апостольстві вірних, котрі під проводом епископів співпрацюють з Церквою і виконують під деяким зглядом єї пастирський уряд» (лист Пія XI. до Кард. Van Rocy).

Аби ще виразніше означити природу Католицької Акції, повторюємо тут ще раз слова, звернені до Нашого, другого сина, кардинала Бертрама, архиепископа бреслявського в тій самій справі.

«Католицька Акція полягає не тільки на тім, аби вірні дбали о свою власну звершеність, що є річю першорядною дуже важною, але рівнож на правдивім апостольстві, до-

ступнім для всіх католиків на всіх суспільних щаблях, а котрих думки й діла винні бути завсіди злучені з тими наче огнищами здорової науки і ріжнородної чинної акції, якими керують і яких спомагають авторитети епископів. Отже тим вірним, які так єднаються й орґанізуються, щоби віддати себе під накази церковної єрархії, ця єрархія уділює наче свою місію, заохочуючи й побуджуючи їх одночасно до чину.

Отже так як післанництво Церкви, дане від Бога і зорґанізоване єрархічно апостольство, подібно й акція того рода є нетільки чисто зовнішною, але духовою, не земською тільки небесною, не політичною тільки релігійною. Рівночасно можна її слушно й справедливо назвати акцією суспільною, бо має на ціли поширення Царста Христа Господа, через що причинюється до позискання найбільшого добра для суспільности а відтак глядає також інших дібр, які від него походять, а саме тих, котрі належать до державних завдань, а котрі зовемо політичними добрами в тім значінню, що це не є добра приватних одиниць, тільки спільні всім горожанам; все те Католицька Акція може й повинна осягнути, о скільки руководиться правами Бога й Церкви, буде завсігди держати себе здалека від усякого рода партійної роботи«.

Економічно-суспільні стоваришення. — На тій точці, яка є причиною многих недорозумінь, мусимо зазначити, що стоваришення, котрі опирають свою діяльність на релігійній і моральній програмі Католицької Акції, а рівночасно розвивають свою працю безпосередно на терені економічнім і професійнім, остають незалежними в тих точках, які дотичать справ чисто економічних і є за всяку ініціятиву й чини того рода самі відповідальні, а що дотичить релігійно-моральної сторони, залежать вони від Католицької Акції, якій повинні служити як середник до християнського апостольства.

З того виходить зовсім ясно, що церковна влада не може оминати тих організацій, але повинна також серед них дати відчути свій спасенний вплив і довести до того, щоби вони були проникнуті християнськими засадами і наукою Церкви. В той спосіб рівнож і Католицька акція, користаючи з тих дібр, що їх релігійні й економічні сто-

варишення можуть собі здобути, буде їх піддержувати і справить, що не лиш між ними запанує згода й зичливість але обидва роди будуть зі собою взаїмно співпрацювати для спільної користи Церкви і людської суспільности. (Ibidem).

Поза і понад політичними партіями. — З огляду на свою природу і ціль, які ставлять її поза й понад всяку партійну діяльність, Католицька Акція не може бути також ніколи мішана з організаціями, які передовсім мають ціли чисто політичні. Не значить воно зовсім, щоби поодинокі католики не могли інтересуватися і заниматися всілякими проблємами політичного життя, опираючи завсіди свою особисту акцію на засадах католицької науки і вказівках Церкви, ані не значить воно, аби поодиноким католикам було заборонено належати до партій, яких програма й діяльність не мають нічого противного правам Бога і Церкви. З другої сторони Католицька Акція, будучи як така понад політичними партіями, буде працювати для спільного добра через поширюваннє й актуалізованнє католицьких засад, які є основою і ґарантією всякого дочасного добробуту, або через старанне і християнське образованнє сумлінь, що забезпечить краєви цілі ряди зразкових горожан, дбайливих не тільки о добро Церкви але також о добро суспільне а разом з тим о індивідуальне і домашнє.

Наколиб зі справами політичними одночасно виступили справи релігійні й моральні, тоді Католицька Акція буде в можности й обовязку так впливати, щоби всі католицькі сили понад усі особисті погляди зібрати в одно й спільною а карною роботою перепровадити висші добра душ і Церкви.

Одноціла католицька орґанізація. Врешті тому, що Католицька Акція має свою власну природу і ціль, повинна вона теж мати свою власну орґанізацію злучену, підпорядковуючу та удержуючу в карности всі католицькі сили так, аби кождий зі своєї сторони сторожив і виконував совісно обовязки й завдання, які йому доручено, а всі разом лучили діяльність в тісній залежности від Церковної Влади. Повинна вона творити велику родину мужчин і жінок як також молоді обох полів, одушевлених одиноко бажаннєм, участвовати в святім післанництві Церкви й у єї дору-

ченнях та співпрацювати в ділі поширення Царства Ісуса Христа серед одиниць, родин і цілого суспільства. І тому якраз, що Католицька Акція має на меті поширення Царства Ісуса Христа в одиницях, родині й суспільности, кождий розуміє, що необхідною передумовою успішности Католицької Акції мусить бути виразне й наскрізь християнське вироблення єї членів як також глибока побожність, досконалійше пізнання Божих річей, несплямлені обичаї, беззастережне підчиненняся Папі й епископам і гаряча але чинна ревність; ось і ціле те виробленнє й духове виобразуваннє, на яке повинні передовсім звернути увагу організації молоді.

Таким способом Католицька Акція започаткує серед тих рядів правдиве апостольство молитви, доброго приміру й харитативної діяльности, підготовлюючи на будуче людей, так проникнутих духом християнства, щоби вміли в кождій нагоді приватного і публичного життя знайти дороги, які відповідалиби засадам католицької науки й правдивому добру Церкви і краю.

Є вона мировою армією апостолів, які бажають здобути душі для Христа і католицької Церкви. Католицька Акція це стійка, зєдинена і карна армія. Бо велике число організацій собі противних у тім самім середовищі горожан і многородність напрямів, які ріжняться поміж собою, вичерпалиби сили тої армії й зруйнувалиби всяку згоду та благі овочі, що належить за всяку ціну виминути.

Необхідність акції. А тепер, Наш Улюблений Сину, коли Ми означили в той спосіб природу, ціли і єдність організації Католицької Акції, не остає Нам нічо иншого, як візвати Тебе, щоби за Твоїм почином розвивалася вона в католицькій Еспанії чим раз більше, добуваючи чим раз більш блескучі побіди, які певно прийдуть, якщо всі епископи, підпомагані радою співпрацею свойого клира, причиняться до повстання, чито серед ріжних діл і інституцій, відданих праці для добра душ і процвитаючих своєю діяльністю суспільного апостольства, чито в парохіяльних організаціях, мужних формацій злучених католиків, а головно хлопячої і дівочої молоді, оживлених тим самим духом побожности й висшеприродної ревности.

Та Ми знаємо, що Вас не треба заохочувати,

знаємо добре шляхотну душу того, так нам дорогого Народу, завсіди радого сповнити Наші доручення й охотно здійснити Наші бажання. Знаємо рівнож усильну діяльність клиру та апостольську ревність еспанського Епископату.

Самі бачите добре, які тепер часи, серед котрих живемо й чого домагаються від католицьких сил. З одної сторони не можемо доволі жаліти й плакати над тою суспільністю чим раз більше поганствуючою, в якої душі слабне світло католицької віри й — що за тим іде в слід — гасне в ній цілковито в спосіб справді застрашуючий, християнський змисл, чистість і непорочність обичаїв. З другої сторони стверджуємо з болем факт, що клир, будь тому, що зістав чисельно дуже проріджений, будь тому, що богато людей виломлюється з під його добродійного впливу, не може піднести голосу ані показати сили своїх зазивів і є вже надто часто невистарчаючим на необхідности і потреби наших часів.

І тому конечною річю є, щоби всі стали апостолами, конечною річю є, щоби вірні католики не стали безчинні, але зєдинені з Церковною Єрархією й готові на єї зазиви, взяли чинну участь у святій борні й з повним відданнєм себе, молитвою та охотною працею співпілали в розквіті віри й зреформовання християнських звичаїв.

Такими будуть певно Наш Дорогий Сину, заміри й цілі конґресу, що його маєте неповзі відбути, й такими — в цьому ми глибоко увірені — будуть численні овочі, що їх принесе для добра Церкви і для правдивої успішности дорогого Нам Вашого Народу.

Бажаємо Вам того з цілого серця і просимо »Князя Пастирів й Епископа наших душ«, щоби Вам уділив необхідних ласк для осягнення щасливих і тревалих овочів. В тій думці на знак Нашої батьківської зичливости пересилаємо Тобі, Улюблений Наш Сину, Твойому клирови і Народови Наше апостольське благословеннє.

Дано в Римі, 6. листопада 1929 р. (КАР).

Св. Отець а католицька преса. — Св. Отець приняв делеґацію міжнародного бюра денникарів разом з президентом союза католицьких денникарів Delfolge'ом. У відповідь на вислови вірности Папа подякував денникарам й усім, що причиняються до розвитку католицької преси,

яка при належнім веденні стає незрівнаним скарбом Добра і Правди. Висловивши признаннє для країв, де католицька преса добре зорґанізована, св. Отець зазначив, що такий стан річей бажавби бачити в цілім світі. В звязку з тим Папа покладає великі надії на міжнародний конґрес католицької преси, який відбудеться в найблизших літних місяцях.

Висказавши похвалу для міжнародного бюра католицьких дневникарів, якого діяльність вповні відповідає не лиш думкам але найгарячійшим бажанням Папи, св. Отець висловив надію, що згідна співпраця представників преси причиниться до розвою Католицької акції. На закінченнє візити св. Отець уділив благословення членам міжнародного бюра преси, які для утревалення цеї авдієнції вручили йому статую Христа-Царя, вирізблену в дереві Бенедиктинами з Maredsous.

ОГОЛОШЕННЄ.

Конференція членів П. Е. П. відбудеться вівторок 25. лютого 1930. о год. 11. передпол. у великій салі Духовного Семинара в Перемишлі. На порядку дня справи фондів: позичкового, похоронного і допомоги церквам.

Виділ V секції.

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишлі.
Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишлі.